

לקראת שבת

עיונים וביאורים בפרשת השבוע

מתורת

הוד כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

וצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שנה ו / גליון רלא

ערש"ק פרשת בלק ה'תשס"ט

פתח דבר

בעזה"ת.

לקראת שבת קודש פרשת בלק, הננו מתכבדים להגיש לקהל שוחרי התורה ולומדי, את הקונטרס 'לקראת שבת' (גליון רלא), והוא אוצר בלום בעניני הפרשה מתוך רבבות עניני חידוש וביאור שבתורת נשיא ישראל ומנהיגו, כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוקלה"ה נבג"מ זיע"א.

וזאת למודעי, שבדרך כלל לא הובאו הביאורים בשלימותם, ואף עברו עריכה, ושגיאות מי יבין. ועל כן פשוט שמי שבידו הערה או שמתקשה בהבנת הביאורים, מוטב שיעיין במקורי הדברים (כפי שנסמנו בתוכן העניינים), שם נתבארו הדברים באריכות, במתיקות ובתוספת מראי מקומות.

* * *

ויה"ר שנזכה לקיום היעוד "כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים", ונזכה לשמוע תורה חדשה, "תורה חדשה מאיתי תצא", במהרה בימינו ותיכף ומיד ממש.

בברכת שבתא טבא,

מכון אור החסידות

יוצא לאור על ידי
מכון אור החסידות

אה"ק:

ת.ד. 2033 כפר חב"ד 72915

טלפון: 03-9604-832 פקס: 03-9607-370

ארה"ב:

325 Kingston Ave., Brooklyn, NY 11213

(718) 473-3924

תוכן העניינים

מקרא אני דורש

יקשה ע"ז דזמרי טען למשה "בת יתרו מי התירה לך" וע"ז ד"נתעלמה ממנו הלכה", דלכאורה הי' ידוע שבת יתרו "היתה גיורת"; יבאר דטענת זמרי היתה מצד כהונת משה, דכהן אסור בגיורת; יבאר דבאמת היתה מותרת למשה, ואמאי לא אמר זאת משה.

(ע"פ לקוטי שיחות ח"ח שיחה ב לפרשתנו)

יינה של תורה

תורה מלשון הוראה / מוסר ההשכל הנלמד בדרך הרמז מהתיבות "בלעם" "עמלק".

(ע"פ לקו"ש ח"ב ע' 343 ואילך)

קב חומטין / ביאור ההלכה דנזקין לתובע תחילה בדרך החסידות.

(ע"פ רשימת "פרקי אבות שב"ת" [חר' מר])

חידושי סוגיות

יביא קושיית האחרונים על בעלי התוספות במה שנתקשו לענין פעור אף שנזכרה בתורה וליכא איסור / יחדש ע"פ דברי בעלי התוספות וממ"ש ה"יראים", דגדר הזכרה שנאסרה הוא רק במקום שהוא לשם חשיבות / עפ"ז מיישב כוונת ה"יראים" ממה שהקשה בשו"ת חוות יאיר, דה"יראים" חידש שהזכרה זו לאו הזכרה שמה.

(ע"פ לקוטי שיחות חלק כג עמ' 166 ואילך)

הוספה - דרכי החסידות

סיפורים, ביאורים ופתגמים בענין האמונה הפשוטה ומעלת עבודת האנשים הפשוטים, כשיטת וחידוש מורנו הבעש"ט בזה.

(מלוקטים מתורת כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע מליובאוויטש)

מקרא אני דורש

הפירוש ב"נתעלמה ממנו הלכה"

יקשה ע"ז דזמרי טען למשה "בת יתרו מי התירה לך" וע"ז ד"נתעלמה ממנו הלכה", דלכאורה הי' ידוע שבת יתרו "היתה גיורת"; יבאר דטענת זמרי היתה מצד כהונת משה, דכהן אסור בגיורת; יבאר דבאמת היתה מותרת למשה, ואמאי לא אמר זאת משה

א. "והנה איש מבני ישראל בא, ויקרב אל אחיו את המדינית לעיני משה ולעיני כל עדת בני ישראל, והמה בוכים פתח אהל מועד" (פרשתנו כה, ו).

ובפירוש רש"י: "והנה איש מבני ישראל בא – נתקבצו שבטו של שמעון אצל זמרי, שהיה נשיא שלהם, ואמרו לו אנו נידונין במיתה ואתה יושב וכו', כדאיתא באלו הן הנשרפין (סנהדרין פב, א). את המדינית – כזבי בת צור. לעיני משה – אמרו לו: משה, זו אסורה או מותרת? אם תאמר אסורה – בת יתרו מי התירה לך וכו'? כדאיתא התם. והמה בוכים – נתעלמה ממנו הלכה, געו כולם בבכיה. בעגל עמד משה כנגד ששים רבוא, שנאמר 'ויטחן עד אשר דק וגו'', וכאן רפו ידיו; אלא, כדי שיבוא פינחס ויטול את הראוי לו".

והנה, בטעם שבאמת היתה בת יתרו מותרת למשה, כטענת זמרי – מבאר השפתי חכמים על אתר בפשטות (ומקורו מדברי רש"י ועוד מפרשים סנהדרין שם. וראה גליוני הש"ס – להר"י ענגיל – שם): "שהיתה גיורת" – כלומר: בת יתרו התגיירה, ולכן היה מותר למשה לישא אותה.

ולכאורה לפי זה צריך ביאור – הרי זמרי לא היה סתם אדם מן השוק, אלא נשיא שבט שמעון (כדברי רש"י הנ"ל)! ואיך יתכן שלא ידע דבר פשוט זה, שבת יתרו היתה גיורת כשרה, ולכן היתה מותרת למשה? ! ולאידך: למה לא השיב לו משה – או מישהו אחר – תשובה פשוטה זו?

ב. לכאורה היה אפשר לבאר (ראה עיון יעקב לסנהדרין שם), שהלכה זו גופא – זה שבת יתרו התגיירה כדת וכדין ולכן היתה מותרת למשה – היא שהתעלמה ממשה, כדברי רש"י: "נתעלמה ממנו הלכה".

אבל דוחק גדול לומר שדבר כה פשוט נתעלם ממשה רבינו. ומשמעות הדברים בפשטות היא, שרק ההלכה ש"הבועל ארמית קנאין פוגעים בו" היא שנתעלמה ממנו – ולא עצם זה שבת יתרו היתה גיורת ולכן הותרה לו. ובפרט שכל זה ש"נתעלמה ממנו הלכה" היה "כדי שיבוא פינחס ויטול את הראוי לו" – ולענין זה מספיקה העלמת ההלכה של "קנאין פוגעים בו", ואין צורך להוסיף ולהעלים ממנו את זה שבת יתרו היתה גיורת כשרה.

ועוד ועיקר: גם אם נאמר שממשה התעלם גם פרט זה – עדיין לא מובן כיצד זמרי מצידו בא וטען; וכי זמרי היה יכול לסמוך על כך שפרט זה יתעלם ממשה רבינו? ...!

ג. ונראה לומר (וראה גם ראש דוד – להחיד"א – פ' פינחס), שאכן זמרי הבין שבת יתרו התגיירה כדת וכדין, אך עדיין טען כלפי משה "בת יתרו מי התירה לך" – כי משה נחשב ל"כהן":

הנה מבואר בכ"מ בדברי רש"י שמשה נחשב ל"כהן" (פרש"י תצוה כט, כד. פקודי מ, לא). וזוהי שכתב רש"י בפירושו לפ' שמות (ד, יד), שה"חרון אף" של ה' במשה גרם לכך שאף ש"הכהונה הייתי אומר לצאת ממך, מעתה לא יהיה כן אלא הוא יהיה כהן ואתה הלוי, שנאמר 'ומשה איש האלקים בניו יקראו על שבט הלוי'" – הרי מתוך דבריו מובן שהמדובר הוא לא על משה עצמו, שהוא כן היה כהן, אלא רק על "בניו" של משה שהם "יקראו על שבט הלוי". (וראה לקוטי שיחות חל"ב ע' 31).

וטען זמרי כלפי משה, שבתור "כהן" איך היה יכול לישא את בת יתרו – והרי לכהן נאסרה "אשה זונה" (אמור כא, ז), ובכלל זה גם גיורת, "שבאה מן האומות השטופים בזימה" (לשון התוספות – יבמות סא, א).

וזו כוונתו "בת יתרו מי התירה לך" – מצד איסור גיורת לכהן.

ד. ובאמת טעה בזה זמרי, כיון שבאיסורי כהונה הלשון הוא "יקח אשה" (אמור כא, יד), ומזה למדנו שכל האיסור הוא רק בשעת הלקיחה (ראה יבמות סא, א. תוספות ד"ה אטו – יבמות כ, ב); וכאן הרי לקחה משה לאשה עוד לפני מתן תורה, ועוד לפני שחל עליו שם "כהן"

לקראת שבת

ז

והאיסורים שבזה כו'. ואם כן, לאחר שכבר לקחה בהיתר – שוב הותרה לו גם לאחר מכן.

אך זה אינו פלא לומר שלא ידע זמרי לימוד זה, שכל האיסור הוא בשעת הלקיחה, כי שמא עדיין לא אמרו משה לכל ישראל ועדיין לא היה ידוע לכולם.

אמנם עתה לא יכול היה משה להשיב לזמרי על טענתו על ידי לימוד זה של "יקח אשה" – כיון שהלכה היא שכאשר יש שאלה בענין שהאדם הוא "נוגע בדבר", אינו יכול בשעת מעשה לחדש הלכה ולומר "כך קיבלתי" (יבמות עז, א. רמ"א יורה דעה סוף סי' רמב); וכאן היה משה נוגע בדבר, כמובן.

ה. אמנם עדיין יש לעיין, שהרי לשיטת רש"י בפירושו על התורה (בהעלותך יב, א) משה גירש את בת יתרו לאחר מתן תורה – ואם כן, מה פשר טענת זמרי ("בת יתרו מי התירה לך"), הרי גירשה!

אך הביאור בזה פשוט, שדבר זה לא ידוע היה כלל, ואפילו מרים ואהרן – אחי משה – נענשו על זה שדיברו על זה וכו'. ואם כן, מובן שפיר טענת זמרי.

ועדיין צריך עיון מכל מקום, למה כאשר זמרי בא וטען – לא השיב לו משה בפשטות, שהוא גירש את אשתו? ! והרי זה שגירש את אשתו היה על פי ציווי ה' (כדברי רש"י – בהעלותך יב, ח), ואם כן, למה משה לא היה יכול לספר שה' צוה עליו לגרש את אשתו וכן עשה, ואז לא היה מקום לטענה כלל. וצ"ע.

דין ודברים שבין זמרי ובין משה

והנה איש מבני ישראל בא ויקרב אל אחיו את המדינית לעיני משה (כה, ו)

על פסוק זה איתא בגמ' (סנהדרין פב, א. הובא ברש"י עה"פ) שזמרי הביא את המדינית למשה וטען בפניו: "זו אסורה או מותרת. וא"ת אסורה, בת יתרו מי התירה לך". וברש"י (בש"ס שם) הוסיף שההיתר של משה לנושאה הוי משום שהיה זה קודם מתן תורה, וכשנכנסו ישראל למצוות נכנסה עמהם.

וצריך להבין:

(א) האם לא ידע זמרי, שהיה נשיא בית אב לשמעוני, מהחילוק הפשוט בין קודם מתן תורה ללאחריו? ומאידך גיסא, לא מצינו שיענה מרע"ה כל תשובה על טענה זו.

(ב) להשיטה שמרע"ה "כל ימיו כהן היה" (זבחים קב, א), (וכן להשיטה הב' - בשבעת ימי המילואים), היאך נשא את ציפורת שהיתה גיורת, והרי גיורת אסורה לכהן?

ויתורצו הקושיות האחת בחברתה:

בטענתו לא התכון זמרי לעצם הנישואין לגויה שאכן בכך אין איסור כיון שנישאו קודם מ"ת ונתגיירה יחד עם כולם. אלא כוונתו הייתה לאיסור גיורת לכהן. וציפורת, אף שנתגיירה במתן-תורה, הרי לכאור' אסורה היא מדין גיורת. אך באמת, כיון שכבר לקחה משה לפני מ"ת הרי ילפינן (יבמות סא, א) שבאם האירוסין היו בהיתר מותר לכתחילה אף לכנוס את האשה, ודין זה לא היה ידוע לזמרי לפי שהוא ילפותא מתורה שבע"פ.

ומה שמשה לא ענה לו כן, הוא משום שמורה הוראה הנוגע בדבר אסור לו להורות

הלכה ולומר כך קיבלתי (יבמות עז, א. רמ"א יו"ד סו"ס רמב). [ומש"כ רש"י ש"נתעלמה ממנו הלכה" קאי על הדין ד"הבועל כותית וכו'"] (כמפורש ברש"י בד"ה שלאחריו).

(על פי לקוי"ש חיי"ח ע"י 285)

התעוררות השש מואב באיחור

וירא בלך את כל אשר עשה ישראל לאמורי. ויגר מואב מפני העם מאד כי רב הוא ויקץ מואב מפני בני ישראל.

(כב, ב-ג)

בפרשה הקודמת כ' רש"י (כא, יג) ששלחו עם ישראל שלוחים בבקשה לעבור בארץ מואב, וכשלא ניתנה להם הרשות, הקיפו בני"י את ארצו, ולא נכנסו בגבולו כלל. ולפי"ז אינו מובן, מדוע פחד בלך שילחמו בו ישראל, הרי כבר ראה שאין פניהם למלחמה?

וי"ל הביאור בזה:

במ"ש רש"י בפרשתינו (כב, ב) "אלו שני מלכים שהיינו בטוחים עליהם, לא עמדו בפניהם, אנו על אחת כמה וכמה", מתרץ רש"י קושיה זו. דבלק חשב שהסיבה שאין ישראל נלחמים בו, היא משום שלישראל ישנו פחד מכל מלחמה שתהיה, ולא משום שנצטוו "אל תצר את מואב" (דברים ט, ב). ובפרט שהיו לו ב' מלכים גדולים אלו שיכל לסמוך עליהם שיעזרוהו במלחמתו עם ישראל. ודוקא לאחר שראה שנלחמו ישראל עם סיחון ועוג וניצחום, אזי נתעורר הפחד בליבו שיחליטו ישראל לעשות גם עימו מלחמה וינצחוהו.

(ע"פ לקוי"ש חיי"ח ע"י 141)

יינה של תורה

תורה מלשון הוראה

בכל דבר בתורה יש הוראות למעשה בעבודת ה',
מוסר ההשכל הנלמד בדרך הרמז מהתיבות "בלעם" "עמלק"

וַיִּשְׁלַח מַלְאָכָיִם אֶל בְּלָעַם בֶּן בְּעוֹר פְּתוּרָה אֲשֶׁר עַל הַנֶּהָר אֲרִיץ בְּנֵי עַמּוֹ
לִקְרֹא לוֹ לֵאמֹר הִנֵּה עִם יֵצֵא מִמִּצְרַיִם הִנֵּה בָּסָה אֶת עֵינֵי הָאָרֶץ וְהוּא
יָשִׁב מִמֶּלֶי:

(פרשתנו כב, ה)

איתא בלימודי האריז"ל וז"ל: בלעם ועמלק מלד הטומאה, יראה אהבה
בטומאה נגד יראה ואהבה בקדושה. והנה בקשר אחד תמצאנו עכ"ל.
ופירוש "בקשר אחד תמצאנו" ראונו לומר בליור אחד כזה בלעם עמלק:

בל עמ יר אה

עמ לק אה בה

לכאן בלעם עמלק, וכן יהיה גם כן לכאן מלמעלה למטה; ולכאן יראה
אהבה וגם מלמעלה למטה.

(לקוטי שושנים לרה"ק רבי שמשון מאוסטרופלי ג"ע)

ענין זה, שעמלק ובלעם עניינם אחד, והדרך להלחם נגדם היא ביראה ואהבה שאף הם

עניינם אחד – טעם הדבר הוא:

לקראת שבת

י

כוחו של עמלק בלוחמו בישראל היא הטענה שאף הוא צאצא של אברהם ויצחק בהיותו נכד של עשיו. וא"כ אף הוא יש לו דעה בענייני קדושה.

וכמוהו אף בלעם, שהיה מצאצאי לבן הארמי (סנהדרין קה, א) גם הוא טוען "הבנות בנותיי והבנים בניי וכל אשר אתה רואה שלי הוא". בנותיו של לבן היו רחל ולאה אשר בנו את בית ישראל, וא"כ טוען בלעם שהוא גם "מחותן" עם ענייני תורה וקדושה ויש לשמוע לדעתו.

ועל דרך זה בכל דור ודור, כאשר בא אדם ונלחם בתורה ובמצוות, אף אם יביא תעודה שהוא נינו של יצחק ובן נינו של אברהם וממנו נבנה כל בית ישראל,

נאמר לו: אנו אין לנו אלא אבינו שבשמים, הדבר היחידי שדרכו אנו בוחנים ומודדים דבר הוא אך ורק ע"פ התורה הקדושה, ומלבד זאת שום דבר אינו מעניין אותנו – לא ייחוס ולא שום דבר אחר. מה שמתאים עם דברי התורה הקדושה הרי הוא טוב, ומה שלא – אף אם הוא מיוחס כבלעם ועמלק, איתנו אין לכך שום שייכות!

אמנם, כיצד ניתן להבחין האם טענתו של עמלק ובלעם היא ע"פ תורה או לאו? כאשר האדם מתנהג באופן של ישות וגאווה, לא יכול הוא לדעת האם הסיבה שהוא דוחה את הדברים שהוא שומע היא בגלל שהמשמיע מדבר היפך התורה או בגלל שהם מפריעים לגאוותו וישותו של השומע...

ולכן יש לעסוק ב"יראה אהבה" שהם מקבילים (כנ"ל) ל"בלעם עמלק". ודוקא בסדר הזה שיראה קודמת לאהבה (שבסדר הזה דוקא יצא הרמז המבואר בספרים, שכשכותבים בשורה העליונה "יראה" ובתחתונה "אהבה" אפשר לקרוא אותם גם מלמעלה למטה),

– מכיון שכאשר ראשית חכמה יראת השם, והוא מתבטל לפני הבורא ב"ה עובר לאהבתו, וכך אח"כ הוא הולך ומוסיף באור האהבה, אזי האהבה שלו נובעת מתוך ביטולו לה'. ובתניא מבואר (פ"ג) שאהבה היא שורש לרמ"ח מצות עשה, והיראה לשס"ה לא תעשה. וכאשר עוסק בהם כדרוש, אפילו אם הוא פשוט שבפשוטים אין לו מה לחשוש מבלעם ועמלק, ויהיה לו הכח להבחין בין טוב לרע ובין אור לחושך ולבחור בחיים.

ביאור ההלכה דנזקקין לתובע תחילה בדרך החסידות

אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה: מניין שאין נזקקין אלא לתובע תחלה, שנאמר: "מי בעל דברים יגש אליהם" - יגיש דבריו אליהם. אמרי נהרדעי: פעמים שנזקקין לנתבע תחלה והיכי דמי דקא זילי נכסיה.

(ב"ק מו, ב)

באמת נאמרו הרבה פירושים בזה, ואענה גם אני את חלקי בעזר הא-ל. דודאי נראה עיקר הפירוש "נזקקין לתובע תחילה" לענין שישמעו דבריו תחילה. . כשבאין לדון והתובע רוצה שישמעו דבריו תחילה ורוצה שהוא יאמר תחילה, ונפק"מ דלילו יודה מקלטה, ואין מודה מקלטה חייב שבועה דאורייתא אלא כשהודה לאחר שטען התובע, אבל אם הודה בנ' ואח"כ טבעו התובע בק' וכפר - פטור משבועת התורה כלקמן סי' פ"ח סעיף ט"ו דנזקקין לתובע לשמוע דבריו תחלה, שאף אם יודה לו הנתבע מקלטה, מ"מ כל זמן שלא שלם לו הרי הוא הנתבע ובעל דינו מיקרי תובע וחייב שבועה דאורייתא, והיה לו לפרוע מה שיודה קודם שטבעו בנ"ד. ואי זילו נכסיה דנתבע, כגון שהנכסים זילי בעת ההיא, או שיזטרך למכרם בזול כשימכור במהירות לשלם לו, ולכך לא שלם לו קודם שטבעו - נזקקין לנתבע תחלה, ואם יודה לו מקלטה קודם שיטעון התובע אינו חייב שבועה דאורייתא, וכדקי"ל לקמן סי' פ"ח דאינו חייב שבועה דאורייתא אלא כשקדמה תביעת התובע כנ"ל ודו"ק.

(ש"ך תר"ט סי' כד סק"א)

היצר הרע מסית את האדם לעבור על דעתו ועל דעת קונו. וכאשר ח"ו הוא מצליח במלאכתו ה"ה עולה ומקטרג וטוען כי האדם חייב רח"ל. ואזי נעשה היהודי "מודה במקצת הטענה", באומרו: הן אמת, שקלקלתי מעשיי והכעסתי את בוראי, אמנם, לא עשיתי זאת אלא משום שיצירי אנסני ובאמת לאמיתו לבי ער לה' ולתורתו, שהרי גם פושעי ישראל מלאים מצוות כרימון, מלאים ממש, ואך מעט נטיתי מדרך הישר.

דין תורה הוא שמודה במקצת הטענה חייב שבועה דאורייתא. אדם שאכן עבר עבירה ורוצה להלחם עם יצררו הרע ולהתנהג כדרוש, זקוק לכוחות מיוחדים מלמעלה, וע"ז צריכים "להשביעו", מל' "שובע", בכחות מיוחדים ונעלים, שחלקי נפשו שלא נפגמו יוכלו להשאר ברשות הקדושה.

לקראת שבת

אמנם, שבועה היא דבר קשה וחמור במאוד, שלכן הזהירו שלא להשבע אפילו על האמת. כי כשנותנים ליהודי כאלו כוחות נעלים ונפלאים – ואינו מנצלם כדבעי ל' למהוי, עלול הוא להענש ע"כ רח"ל, ואף הכוחות הנעלים האלו יילכו לאיבוד.

ועל כן ישנה עצה שאם "זילו נכסי" דנתבע, אזי נזקקין לנתבע תחילה, וכך הוא לא יצטרך להיות "מודה במקצת" (כיון שיאמר מראש כמה הוא חייב, ואף אם יתבענו אח"כ ביותר – אי"ז מודה במקצת).

משמעות הדברים:

מצינו ברבן יוחנן בן זכאי שבשעת פטירתו מן העולם בכה ואמר "יש לפני שני דרכים, אחת של גן עדן ואחת של גיהנם, ואיני יודע באיזו מוליכין אותי, ולא אבכה". – ולכאורה כיצד יתכן שרבן יוחנן בן זכאי שהיה מגדולי התנאים, "שימש חכמים מ' שנה, ופרנס את ישראל מ' שנה" (ספרי פ' ברכה פיסקא טז) וכו'. ולא ידע "באיזו דרך מוליכין אותי" !

אלא ביאור הדבר הוא ע"פ הידוע שהקב"ה נותן לכל אחד מספר ימים ושנים מסויים, ועליו למלא את שליחותו בעלמא דיין באותם רגעים קצובים שנמסרו לו. וכל רגע שנמסר ליהודי יש בו מטרה ותכלית להשתמש בו כראוי לעבוד את הבורא ית"ש.

רבן יוחנן בן זכאי היה עסוק כל ימיו לרבות הלילות בעבודת הבורא ובניצול כל רגעיו, כוחותיו ויכולותיו לעשות ולקיים עבודתו ית' – עד שמעולם לא היה לו פנאי לעצור ולהתבונן באיזו "דרגה" הוא אוחז, ובאיזו דרך מוליכין אותו.

רק כאשר עמד לעזוב את העולם, וכבר סיים את שליחותו הכללית בעוה"ז, רק אז נפנה לעיין ולדקדק בחשבון צדק אודות עצמו – שאם לא עכשיו אימתי – וזה הביאו לבכיה.

זוהי הכוונה ב"זילו נכסיה". כאשר היצר הרע תובע יהודי, והוא "מודה במקצת הטענה" – אבל "זילו נכסיה" – זמנו יקר אצלו, ואין לו רגע אחד לבזבז על "דין תורה" עם היצר הרע, מכיון שכל כולו עסוק בתורה ועבודת השם, אזי, אף על פי שיתכן שהוא נכשל בעבירה, אך עם זאת אין צורך "להשביעו" בכוחות מיוחדים, אלא "נזקקים לנתבע תחילה" ואנו בטוחים שלא רק שלא ייפול לגמרי לרשותו של היצר, אלא הקב"ה עוד ייתן לו ויוסיף עד שיצליח בעסקו בעבודת השם ובמילוי שליחותו בעולם, והיצר לא יוכל לו.

שליטת מלך המשיח הן על הים והן על הארץ

וירד מיעקב והאביד שריד מעיר.

ועוד יהיה מושל אחר ביעקב. ועל מלך המשיח אומר כן שנאמר בו וירד מים עד ים (כד, יט. רש"י)

הנה לשון זה שמביא רש"י מתהלים (עב), ח, מצינו אודות שליטתו של מלך המשיח גם בנבואת זכריה (ט, ט"ז): "ומשלו מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ".

והכוונה בזה בפשטות היא שמלך המשיח ימשול בכל העולם כולו, וצריך ביאור, מדוע לא קיצר הכתוב ויאמר שימשול "על כל הארץ" וכיו"ב, והרי מלכותו של מלך המשיח היא על הארצות (יושבי תבל)?

והביאור בזה ע"ד החסידות:

ידוע מ"ש בתניא (רפ"ז) שהשלימות דימות המשיח תלויה "במעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות", ובמאור עינים (פ' פנחס) כ' "שצריך כל א' מישראל לתקן ולהכין חלק קומת משיח השייך לנשמתו".

והנה, החילוק בין "ים" ל"ארץ" – הוא ש"ים" מראה על דברים המכוסים, ובעבודת האדם, היא העבודה עם עצמו לתקן כוחות נפשו הפנימיים. ו"ארץ" מראה על דברים הגלויים, ובעבודת האדם הוא לתקן חלקו בעולם שחוץ הימנו. וזהו הנלמד מהפסוק, שהעבודה המביאה לימות המשיח היא הן באדם עצמו והן בהעולם שחוץ הימנו, הן "מים עד ים" והן ב"אפסי ארץ".

(ע"פ לקו"ש הלי"ח ע"י 100)

פעולת השכמתו של אברהם

ויקם בלעם בבוקר ויחבוש את אתונו וילך עם שרי מואב.

ויחבוש את חמורו, מכאן שהשנאה מקלקלת את השורה שחבש הוא בעצמו, אמר הקב"ה רשע כבר קדמך אברהם אביהם שנאמר וישכם אברהם בבוקר ויחבוש את חמורו (כב, כא. רש"י)

את נקודת כללות פרשת בלק מצינו בפסוק "ולא אבה ה' אלוקיך לשמוע אל בלעם ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלוקיך" (תצא כג, ו). היינו, שכללות הסיפור בפרשתנו אודות בלק ובלעם – מדגיש את אהבתו של הקב"ה לבני ישראל.

ועפ"ז, גם ענין זה, ששנאת בלעם קלקלה את השורה, היתה תועלת לברכה דעם ישראל, ולכאורה הדבר צ"ב.

והביאור בזה:

עבודת האדם בכללות נחלקת לב' קוים, "סור מרע" – הנובע מהשנאה לרע, ו"עשה טוב" – הנובע מהאהבה לה'. והנה, יש והשנאה לרע והאהבה להשי"ת הם במידה מוגבלת, ויש שהם למעלה מהגבלות. ומדגיש רש"י בפרשתנו שהאהבה הבלתי מוגבלת דישראל לקיים רצון ה', מקורה מ"אברהם אביהם", שאהבתו להשי"ת היתה בלתי מוגבלת. וכיון שכבר "קדמך אברהם אביהם", הרי שאהבת אברהם פעלה לא רק שתהיה לישראל אהבה בלתי מוגבלת להשי"ת, כ"א גם שיקחו מבלעם את שנאתו הבלתי-מוגבלת וישתמשו בה לשנוא את הרע באופן בלתי מוגבל.

(ע"פ לקו"ש הכ"ח ע"י 162 ואילך)

חידושי סוגיות

בגדר איסור הזכרת שם ע"ז

יביא קושיית האחרונים על בעלי התוספות במה שנתקשו לענין פעור אף שנזכרה בתורה וליכא איסור / יחדש ע"פ דברי בעלי התוספות וממ"ש ה"יראים", דגדר הזכרה שנאסרה הוא רק במקום שהוא לשם חשיבות / עפ"ז מיישב כוונת ה"יראים" ממה שהקשה בשו"ת חוות יאיר, דה"יראים" חידש שהזכרה זו לאו הזכרה שמה

א.

יסלק קושיית האחרונים בהא דע"ז שנזכרה בתורה מותר להזכירה, שהוא רק בשאינו מחשיבה בהזכרתו

איתא בסנהדרין (סג, ב) דמנן הכתוב (משפטים כג, יג. מכילתא ופרש"י) שם "ושם אלקים אחרים לא תזכירו", ילפינן דאסור לאדם שיזכיר שם ע"ז, "שלא יאמר אדם לחבירו שמור לי בצד עכו"ם פלונית". ולהלן בסוגיין איתא ד"כל עכו"ם המוזכרת בתורה מותר להזכיר שמה". וכבר הביאם הרמב"ם לדינים הללו בחיבורו (הל' ע"ז פ"ה הי"א).

והנה, בעלי התוספות כבר נתקשו על הכתוב (בשלה יד, ג) "דבר אל בני ישראל גו' ויחננו גו' לפני בעל צפון", ד"האיך אמר לו שיחננו על הים לפני בעל צפון והא אמרינן אסור לאדם לומר לחבירו המתן לי בצד ע"ז פלונית", והשיבו לפי דרכם בדרך אגדה דאיסור הזכרת ע"ז נוהג "דוקא לאדם" ולא להקב"ה¹.

(1) כ"ה בדעת זקנים (בתי' הא'). ובתוס' הדר זקנים נשאר בצ"ע.

וכבר תמהו על זה האחרונים, כהאור שמח (הל' ע"ז שם) והרי"פ פערלא (הגהות לתוס' הדר זקנים – נדפסו בחומשים "מקראות גדולות" הוצאת שולזינגער, כרך ששי), דהא אמרינן דע"ז המוזכרת בתורה ליתא בה שום איסור להזכירה, והוא פלאי דנראה כמי שנעלמה מהם הלכה זו בסוגיין². ומה גם שהובאה בסוגיא אחת ובהמשך אחד אל הדין דמיני נתקשו על הכתוב.

ולזה הי' נראה לחדש, דהא דאמרו שהמוזכרת בתורה אין איסור בהזכרתה הוא דווקא באיסור הזכרה סתם, דבזה לא אסרו אם נזכרה, אבל הזכרה בדרך חשיבות כ"המתן לי בצד עכו"ם פלונית" וכיו"ב, שבזה "נותן בה ממשות"³, אף במוזכרת בתורה איכא איסור⁴, וזהו שנתקשו בעלי התוספות בהכתוב הנ"ל דהוי ממש כ"המתן לי בצד עכו"ם פלונית".

ב.

יביא מה שהקשה בשו"ת חות יאיר אמ"ש היראים בנדר הא דע"ז שנוכרה בתורה מותרת להזכירה

ונראה להוסיף בגדר האיסור, בהקדם מה שיש להקשות בדברי אגדה שתירצו בעלי התוספות לקושייתם, דכלפי שמיא ליכא איסור, ולפי דרכינו יעלה דהוא אף במקום שע"י זה "נותן בה ממשות" (דאז אסורה אף המוזכרת בתורה, דליכא שום סברא להיתר), ובסברת ההגיון אין לזה הסברה דמה לי אדם מה לי הקב"ה, ומה גם שאמירת גבוה וודאי חשיבא יותר לומר ש"נותן בה ממשות" (ו"דיבורו של הקב"ה חשיב מעשה" (ב"ר פמ"ד, כב. ועוד)). ולכשנעיין היטב להבין בגוף סברת אגדה זו, מה שלא נאסרה ההזכרה כלפי שמיא, נוכל לבוא מזה לגדר מחודש לדינא בכללות איסור הזכרת שם ע"ז.

ואף בדרך אגדה לכאורה נוכל להשיב לתירוץ זה, דהא כבר אמרו (מן הכתוב (תהלים קמו, יט) "מגייד דבריו ליעקב גו"), ד"מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות ולשמור". ועל כרחק צ"ל דאין הכוונה לומר שהאיסור נגזר רק על ההדיוט ולא לגבוה, רק בזה הוגדר

(3) עיין הקס"ד דהרא"ש, לי' הטור יו"ד סקמ"ז וכפי' הדרישה ובט"ז שם שכתב: ורבותא זו יותר פשיטא. ולהעיר ממנ"ח (מצוה פו) דהא דלוקין רק בנודר ומקיים כי זו הזכרה שהיא כבוד להע"ז ולכן הוא לאו גמור.

(4) דהאם בשביל שהוזכר שם ע"ז בתורה מותר ליתן בה ממשות? ! והא שלא נמצא חילוק זה בפוסקים, י"ל משום דס"ל הטעם דכבר נתבטלה, או ע"ד המבואר בלקו"ש ח"י"ד עמ' 91.

(2) עפמ"ש בשאלתות (נעתק לקמן הערה 5) דכל ההיתר הוא לאחרי שהזכרה בתורה (דהתורה הוציא אתה מכלל האיסור) – אפ"ל שקושייתם היא משום שעדיין לא נאמר "בעל צפון" בתורה, וזה גופא היא שאלתם – איך אמר כן הקב"ה (ובמילא נכתב כן בתורה)? וע"ז מתרצים שאצל הקב"ה לא שייך מלכתחילה האיסור.

אבל לפי טעם היראים (שהובא לקמן בפנים) דע"ז הכתובה בתורה "ודאי נתבטלה", וכש"כ לטעם הזהר (שהובא ביערות דבש ח"ב דרוש שני) שע"ז הכתובה בתורה יש להם צד קדושה (ע"ש), לכאורה אין מקום לקושייתם.

לקראת שבת

בטעם ההלכה הנ"ל ומהותה באופן מחודש בגדר כללות האיסור, אשר מזה נסתעף לדרוש דכלפי שמיא ליתא לשם האיסור ד"לא תזכירו", כיון שטעם וגדר האיסור אינו.

והנראה בזה, על פי מה שביאר ה"יראים"⁵ (סי' עה (בהשלם – סי' רמה. ובשינוי לשון)), בהא דע"ז שנזכרה בתורה מותר להזכיר שמה – ד"כיון שהתורה הזכירה וודאי נתבטלה", וליכא שום טעם לאיסור הזכרת השם, דהא אי"ז שם ע"ז כיון שכבר נתבטלה זו מן העולם.

ולכאורה נראין דבריו כסתומים, דהא גופא מנ"ל, ומהיכי תיתי חידש לומר דכל ע"ז שנזכרה בתורה וודאי כבר נתבטלה, דלפום ריהטא ליכא בזה שום סברא והכרח⁶.

ועוד זאת, כבר הקשה עליו בשו"ת חות יאיר (סי' א, השגה י"א וי"ב), דמצינו להדיא שהזכירה תורה עבודה זרה אף שלא נתבטלה מן העולם. וכגון, ע"ז ד"בעל פעור" שנתפרשה בפרשתנו (כה, ג. שם, ה), שלא נתבטלה כלל ועיקר, ועד שנזכר דינה במשנה (סנהדרין ס, ב) – "הפוער עצמו לבעל פעור", ויתירה מזו – בסוגיית הש"ס שם הובא להדיא עובדא בנכרית אחת שבאה לעבוד לבעל פעור כו"⁷. ולכאורה, הוי ממש מעשה לסתור לדברי ה"יראים" הנ"ל.

ג.

יחדש בגדר איסור הזכרה, דהזכרה שהיא לצורך שלילה לאו שמה הזכרה

ולזה יש לומר דכוונת ה"יראים" לומר, דכל הזכרת ע"ז בתורה עצמה הוי וודאי מגדר אחר של הזכרה שאין בה שום איסור, והוא בגדר הזכרה הבאה לבטלה להע"ז, ולזה אף באדם המזכירה אמרינן דמזכירה באותה הדרך שהזכירתה תורה, בהזכרה המבטלת חשיבות הע"ז, ובזה ליתא כל גדר איסור הזכרה שהוא משום נתינת ממשות. וכמשי"ת בזה.

דהנה, בהא דנצטוונו למחות שם עמלק, מצינו, דמלבד מה שנכלל בזה החיוב להשמיד זרעו, מחיוב התורה להשכיח שמו של עמלק, שמחיוב זה למדו דאף הבהמה בכלל, דרחמנא בעי "שלא יהא שם עמלק נזכר אפילו על הבהמה לומר בהמה זו משל עמלק היתה" (ראה מכילתא ס"פ בשלח. פס"ז ס"פ בשלח וס"פ תצא. רש"י ס"פ תצא. ובחינוך מצוה תרד הזכירו לענין נשים). ומצינו בזה אף לדינא בזה"ז, והוא מה שכתב הב"י (סי' תרצ"ד"ה כתב הא"ח),

כהיראים, שהרי כתבו דגם ע"ז הכתובה בתורה "לנדור ולקיים אסור" (אבל עפמ"ש לקמן בפנים י"ל דכ"ג גם להיראים, כי באופן זה מוכח שהע"ז לא נתבטלה אצלו).

(6) אלא שבזה י"ל שהוא מכיון ד"מה שהוא עושה הוא אומר לישראל לעשות ולשמור" (כנ"ל).

(5) בשאלות יתרו (סוף שאילתא נב) כתב "הואיל ומשתי למקרי' בתורה אישתי", היינו דהתורה הוציאתה מכלל איסור. וראה גם המשך לשון היראים שם ובתועפת ראם שם (אבל ראה לקמן בפנים). לבוש י"ד סקמ"ז ס"ד. ולהעיר שמתוד"ה שלא (סנהדרין שם) משמע דלא

לקראת שבת

יז

ד"כשמזכיר הקורא שם המן ובניו מנקשין התינוקות באבנים או בלוחות עץ שבידם וכתוב בהם שם המן ובניו וע"י הניקוש הם נמחקים".

ולכאורה קשה בגופא דינא דחיוב זה להשכיח שם עמלק, איך יתאים לזה מה שכתורה עצמה נזכר עמלק בכמה פרשיות, ועד שנצטוונו אף ב"זכור את אשר עשה לך עמלק". ועל-כרחך צריך לומר בזה, דמה שנאסרה זכירתו היינו זכירה לשם זכרון, אמנם מחוייבת זכירתו לשם מחיית שמו, דלאו מגדר זכירה היא זכירה זו. ועד שנוהגין לכתוב שמו על העצים והאבנים על מנת למחותו, דליכא בזה גדר איסור זכירתו, כיון שמקיים זה רק ע"מ המח' דא"א לו לקיים מחייתו מבלי שיזכרהו תחילה, שתהי' אצלו "זכר עמלק" ויוכל למחותו.

[ולהעיר, דע"פ גדר זה צ"ע לענין הגונב מן העני על מנת שע"ז יתחייב לשלם לו תשלומי כפל ויתרבה ממונו, במקום שיודע שלא יקבל ממנו העני בדרך אחרת (ב"מ סא, ב. ובנ"ב). ועד"ז יש לעיין בקונה חמץ בפסח ע"מ שיקיים בזה חיוב "תשביתו", ועיין בזה תוס' פסחים (כט, סע"ב). משנה למלך (ריש הל' חו"מ). ועוד. ועד"ז בעושה ע"ז ע"מ לקיים "אבד תאבדון" (ראה סהמ"צ להרמב"ם מל"ת ב, שהזהירנו מעשות ע"ז לעבוד. ועד"ז בחינוך (מצוה כז) וברמב"ן – הובא בחינוך שם). ואכ"מ].

ובגדר זה י"ל אף בנדו"ד, דהזכרת ע"ז שבתורה אינה כלל מגדר הזכרת ע"ז שנאסרה, דכל הזכרת התורה היא לומר דהבל ואפס הם ו"אין בם מועיל" (ירמי' טז, יט) וממש, והזכירתם רק לומר הטעות שבעובדים אליהם, ושאינם מועילים לעובדיהם כלום (ע"ד "אבדת עם כמוש" (חוקת כא, ט)), או העונש שנענשו ישראל שעבדו להם (כבסוף פרשתנו (כה, ג) "ויצמד ישראל לבעל פעור" (כה, ג), ועי"ז באה מגיפה לישראל (ראה פינחס כה, יח): "המגיפה על דבר פעור"). וכיו"ב בשאר מקומות⁸.

וכשם שבהזכרת התורה שנתכוונה רק לפרסם השקר שבע"ז ליכא שום גדר הזכרה, כ"ה במי שמזכיר לאותה הע"ז דוודאי כוונתו אחת עם הזכרת התורה ואצל אדם זה "וודאי נתבטלה" ע"ז זו⁹, וזהו שממשך ה"יראים" ד"מאותה הטעם דהתורה מזכרת אותה אנו

(ישע' מו, א), "העורכים לגד שולחן" (שם סה, יא). וממשיך (שם, יב) "ומייתי אתכם לחרב גוי".

9) ולהעיר מלבוש יו"ד שם (ס"ה) ד"מותר לומר לגוי אלקיך יהי' בעורך. . שאין זה אלא דרך התלוצצות בעלמא". וראה לקמן בפנים ובהערה 12.

7) ראה משנה סנהדרין (ס, ב) "הפוער עצמו לבעל פעור". ושם (סד, א) מעשה בפועל.

ולהעיר מיהושע כב, יז. תוד"ה מפני סוטה יד, א. ספרי פנחס כה, יג. סנהדרין פב, ב. וראה אוה"ת משפטים ע' א'רטו ואילך. לקו"ש ח"ד ע' 1327. לקו"ש ח"ח ע' 297-8. וש"נ.

8) וראה גם הדוגמאות שהובאו בגמרא (סנהדרין שם. טושו"ע יו"ד שם) – "כרע בל קורט נבו"

לקראת שבת

רש"י להזכירה¹⁰, היינו דכשם שהתורה מזכירה לטעם שרצונה לבטלה מחשיבותה, כ"ה גם בישראל המזכיר אותה¹¹.

וי"ל שהוא מעין מה שמצינו לדינא (סנהדרין שם. טושו"ע יו"ד סקמ"ז ס"ה¹²), ד"מותר להתלוצץ באלילים¹³", דאף הכא מיירי בהזכרה שעניינה ביזוי והתלוצצות בע"ז, לבטלה מחשיבותה.

ד.

יסיק דזהו בוונת בעלי התוספות גבי ע"ז דפעור

וזהו שנתכוונו בעלי התוספות בדברי אגדס, דכלפי שמיא אינו כלל מגדר הזכרה שאסרה תורה, דדווקא באדם המזכיר לע"ז (ובפרט במקום שהוא צורך לו, "המתן לי כו") איכא בזה נתינת חשיבות והוא מגדר הזכרה. משא"כ כשזכרת ע"ז מי שאמר והי' העולם שבכל מציאותו נשללת כל חשיבות ע"ז ואלקים אחרים, וודאי הוא הזכרה שהיא שלילה¹⁴ ואינה מגדר הזכרה שאסרה תורה.

ואדרבה – פעמים שהזכרה זו נצרכת היא (ולא רק שאינה אסורה), כיון שהיא היא המבטלת ושוללת חשיבות ע"ז זו¹⁵ (ע"ד הצורך והחיוב להזכיר עמלק ע"מ למחותו)¹⁶, וזהו שמצינו מעשה בהסוגיא דסנהדרין (שם) באמורא שחיפש להזכיר לשם ע"ז הכתובה בתורה, ולכאורה הוא חסר טעם מה ראה להצריך עצמו לזה (דאף שמותר הוא, מ"מ, מה תועלת יש בכך). די"ל שבזה רצה להזכירה בדרך שנזכרה בתורה, היינו לבטלה מחשיבותה ע"י הזכרה זו¹⁷.

10 שו"ע (ששלטה בהם הביקורת "באלילים" (ובטור: באלילים האלו).

14 כמו שהוא (גם) בפשטות, דהא שצויה "ויחננו גוי לפני בעל צפון" הי' "כדי להטעותו . . . משגיא לגוים ויאבדם" (פרש"י בשלח שם).

15 וכן הי' כשבאו לפני בעל צפון שטעו המצרים שיעכב וכו' – ולכן הוצרך להזכירו כדי לבטלו.

16 ע"ד שלפני פורים צ"ל זכירת עמלק בכדי להזכיר מחה תמחה את זכר עמלק. וראה בלקו"ש הנסמן בעה"ה 4.

17 ובפרט שהשם ע"ז שהזכיר הי' ע"ש הכתוב "כרע כל קורס נבו", שבזה "שב לצחוק על הפסילים" (רד"ק ומצו"ד ישעי' שם).

10 עפ"ז יומתק הא שבטושו"ע יו"ד שם לא כתבו (רק) "כמו כל נבו גד" (ע"ד לשון הרמב"ם הל' ע"ז ספ"ה), כ"א העתיקו הכתובים שבהם נזכרו שמות אלה – לרמוז, שההיתר להזכירם הוא מפני שאופן הזכרתם הוא כמו שנזכרו בתורה (ששם מודגש ביטולם, כנ"ל הערה 8).

11 היינו שמודגש באמירתו שהר"ע הכתוב בתורה: משא"כ הזכרת שם ע"ז סתם כשהיא לצורך, הרי אדרבה, נותן בה ממשות ואסור גם אם כתובה בתורה (לדעת בעה"ת סעיף ב).

12 וע"פ המבואר בפנים יומתק הא שב' הדינים (דמותר להזכיר ע"ז הכתובה בתורה, ומותר להתלוצץ בע"ז) באים בהמשך זל"ז.

13 כ"ה בכמה דפוסים ראשונים דהטור שלא שלטה בהם הביקורת. ובדפוסים מאוחרים (ודפוס

לקראת שבת

יט

ובזה יש ליישב גם מה שהקשו בהא שנקראת פרשתנו בשם רשע¹⁸ שהי' שונא לישראל "יותר מכל שונאים" (תנחומא פרשתנו ב), אף דאיתא ביומא (לח, ב ובפרש"י) דאסור לאדם שיקרא לבנו בשם אדם רשע, "דלא מסקי בשמייהו". והחיד"א בשו"ת יוסף אומץ (סי' יא. הובא בשד"ח כללים מע' הרי"ש כלל מא)¹⁹ ביאר, דהויא מגדר "ע"ז המוזכרת בתורה" דליתא בזה דין "שם רשעים ירקב".

ולהנ"ל א"ש מה שראו צורך בזה²⁰ (ולא רק שהותר מגדר "המוזכרת בתורה"), לכנות לשם הפרשה דווקא בשם זה, דהא הזכרתו של רשע זה בתורה וודאי בדרך שלילה ומיאוס היא, וסיפור הכתובים הוי מגדר זכירה לשם שלילה, מה שנתבטלה מחשבתו הרעה ד"לכה נא ארה לי את העם הזה גוי' אולי אוכל נכה בו" (פרשתנו כב, ו), דאי"ז כלל מנגד להאיסור ד"שם רשעים ירקב", ואדרבה – בזה ניתוסף עוד גנאי²¹ ורקב לשם הרשע. ולזה קראו לפרשה בשמו, שבזה נזכר שמו ע"י ישראל באותה כוונה שהזכירתו תורה.

20 ראה עד"ז לקו"ש ח"י"ח ע' 11-310 (לענין שם "תמוז").

21 ראה יומא שם (ושם ע"א במשנה). וראה מגילה ספ"ג (כה, סע"ב) "האי מאן דסנאי שומעני' שרי לי' לבזויי". ולהעיר שדין זה בא בהמשך להדין דליצנותא דע"ז שריא.

18 ראה בארוכה ע"ד שם "קרח" – לקו"ש ח"ח ע' 114 ואילך. לקו"ש ח"י"ח ע' 187 ואילך. שיחת ש"פ קורח תש"מ.

19 כ"כ החיד"א בשו"ת יוסף אומץ סי' יא (הובא בשד"ח כללים מע' הרי"ש כלל מא. ושם הביא מס' נחמד למראה דמתוספות (יומא שם. כתובות קד, ב) לא משמע כן, ע"ש). וראה לקמן הערה 21.

דרכי החסידות

אגרות קודש מכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ
מליובאוויטש נ"ע בענייני עבודת השי"ת

כשרותמים היטב – מגיעים להיכן שצריך

שלשה סוגים באותיות ספר תורה: גדולות, בינוניות וקטנות. גם בבני"י ישנם יהודים גדולים, יהודים בינוניים ויהודים פשוטים בידיעת התורה, אך כולם צריכים להיות באחדות

לא להפסיק בין האותיות

"ישראל ואורייתא כולא חד" - הפסק אות אחת בתורה פוסל את ספר התורה ואסור לקרוא בו עד שמתקנים אותו. בכדי לדעת נכון אם ההפסק הוא אכן הפסק, הרי זה ע"י ילד שאינו חכם (מפותח מדי) ואינו טפש (פחות מדי מפותח).

כך גם בבני ישראל. הפסק יש בו משום פסול. בבני ישראל צריכה להיות אחדות, ואם ישנו הפסק ביניהם הרי זה פסול. שלשה סוגים באותיות ספר תורה: אותיות גדולות, אותיות בינוניות ואותיות קטנות. גם בבני"י ישנם יהודים גדולים בידיעת התורה, יהודים בינוניים ויהודים פשוטים בידיעת התורה. אך כל בני"י - בלי כל הבדל - צריכים להיות שלמים בקיום מצוות מעשיות ובאחדות. יש לנהוג בדרך המיצוע, לא להיות מדי חכם ולא להיות טפש, אלא ללכת בדרך המיצוע, לחזק לימוד התורה ולקיים מצוות.

(ספר השיחות ה'ש"ת עמ' לב)

נשמות במטפחות

ישנה אמרה מהוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק (כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב מליובאוויטש נ"ע), שלא רצה לגלותה, אך אצלי היא רשומה ב'הנחה' בענין הפעולה של מקיף הרחוק, כשאיש

לקראת שבת

כא

פשוט שומע חכמה עמוקה מחכם, למרות שאין הוא שייך לחכמה העמוקה, לא שייך בכלל לדבר חכמה, אעפ"כ משפיע הדבר עליו, זה מעמיד אותו בדרגה עליונה יותר.

היה בליובאוויטש קצב איש פשוט בשם שלום גרשון, ואירע פעם שהשו"ב ר' שלמה חיים חלה, ואני למדתי אז מלאכת השו"ב, בא אלי הקצב שלום גרשון ואמר בשפתו הפשוטה: נו, אני זקוק למחר להרבה סחורה. הלכתי לביתו של השו"ב ר' שלמה חיים להכין את החלפים. כשסיימתי להכין את החלפים ראיתי שהקצב שלום גרשון אומר תהילים ובוכה. שאלתי: ר' שלום גרשון, מדוע אתם בוכים? ענה לי ר' שלום גרשון: איך לא אבכה, כששמעתי במאמר של הרבי - הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק - "נשמות אין פאטשיילעס [=נשמות במטפחות]" - הוא שמע במאמר את המילים "נשמות דאצילות", ונדמה לו ששמע "נשמות אין פאטשיילעס" - אם נשמות הן בפאטשיילעס [=במטפחות], מה כבר יהיה איתי...

כשסיפרתי זאת לאחר מכן להוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק, אמר לי מה שהוזכר לעיל, כאשר איש פשוט שומע ענין עמוק, למרות שאין הוא מבין את הדבר, הרי זה משפיע עליו בדרך מקיף שהוא מתעלה במדריגתו.

(ספר השיחות ה'תש"ד עמ' עא)

לרתום ולנסוע

אביו של ר' מענדל קאנטור (המשרת בבית אדמו"ר בליובאוויטש) היה נקרא בערל, הוא היה איש פשוט, אך מיום עמדו על דעתו היה אומר כל יום את כל ספר התהילים ועורך כל יום תיקון חצות.

פעם נכנס ליחידות' אצל כ"ק אאמו"ר הרה"ק (כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע מליובאוויטש), ושאל, מה יהיה עם נשמתו לאחר מאה ועשרים שנה, ולשם מה בכלל ירדה נשמתו לעולם הזה? ענה לו הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק: הרי אתה 'ישוב'ניק' (הוא היה גר בכפר), כשרותמים היטב - נוסעים ישר ומגיעים למקום אליו צריכים להגיע.

שני דברים צריכים להיות ביכולתו של אדם: היכולת לרתום והיכולת לנסוע.

כשר' בערל יצא מן היחידות' וסיפר לר' הענדל מה שהוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק אמר לו, אמר לו ר' הענדל: ישנה אמרה חדשה, וצריכים להתחיל ללמוד אותה.

אצל ר' הענדל היה מוכן תמיד 'סאטקע' [מדה מסויימת] משקה, וכשהתוועדו מזגו כוסית משקה, אחרי שהוסיפו בה מים, וכך היו יושבים כל הלילה ומתוועדים, ולאחר מכן שפכו חזרה לבקבוקון את המשקה שנותר בכוסית.

אסף אז ר' הענדל את כמה מחשובי החסידים, ולמדו ופירשו את אימרתו של הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק.

החסיד ר' אבא פרסון אמר: ב'רתימה' ישנם שלשה דברים, הנרתם, כמה רותמים והרותם. והענין הוא, המדות נה"י [=נצח, הוד ויסוד] זה מי שצריכים לרתום; מדות חג"ת [=חסד, גבורה ותפארת] בהם רותמים, ובחי' חב"ד [=חכמה, בינה ודעת] הוא הרותם.

(ספר השיחות ה'תש"ד עמ' עד ועמ' עז)

לזכות

הילדה **חנה תחי**

לרגל הולדתה בשעטו"מ

ביום ה' סיון ערב חג השבועות ה'תשס"ט

נדפס ע"י ולזכות הוריה

הרה"ת **אשר הלוי** וזוגתו שיחיו

ירס

יה"ר שיזכו לגדלה לתורה, לחופה ולמעש"ט

מתוך בריאות, נחת והרחבה

לזכות

הילד **אברהם** שיחי

לרגל הולדתו בשעטו"מ

ביום י"ט סיון ה'תשס"ט

נדפס ע"י ולזכות הוריו

הרה"ת **נחום בער** וזוגתו **מירל** שיחיו

פרסמן

יה"ר שיזכו לגדלו לתורה, לחופה ולמעש"ט

מתוך בריאות, נחת והרחבה